

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ТА
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

МАТЕРІАЛИ

круглого столу до Дня юриста України

5 жовтня 2023 року

Біла Церква 2023

УДК 378-053:63:001:81:008:165(063)

Матеріали круглого столу до Дня юриста України (БНАУ, 05 жовтня 2023 р.). - Біла Церква, 2023. - 57 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Бровко Н.І., д-р. юрид. наук, професор, завідувач кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін

Макарчук В.В., - к.юрид. наук, доцент кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін

Відповідальний за випуск – **Макарчук В.В.** канд. юрид. наук.

До збірника ввійшли матеріали і тези доповідей, подані Круглого столу з нагоди Дня юриста (Біла Церква, 05 жовтня 2023 року, Білоцерківський національний аграрний університет) до Організаційного комітету.

БРОВКО Н.І., д-р юрид. наук,
завідувач кафедри конституційного права та
теоретико-правових дисциплін
Білоцерківський національний аграрний університет

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ДОВІРИ ДО СУДОВОЇ ВЛАДИ ЯК ОСНОВНИЙ НАПРЯМ РЕФОРМУВАННЯ СУДОВОЇ СИСТЕМИ В КОНТЕКСТІ РОЗБУДОВИ УКРАЇНИ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Російське вторгнення на територію України та введення на її території воєнного стану поставило судову систему перед новими викликами і проблемами, які потребували та й наразі потребують вирішення. Євроінтеграційні процеси вимагають від України активних дій щодо реформування судової системи. Постає необхідність у удосконаленні діяльності органів суду, здійсненні ними правосуддя, адаптації національного законодавства у цій сфері до європейських стандартів, що неможливо реалізувати без високого рівня довіри до судової влади. Це свідчить про важливість та актуальність теми дослідження, потребує теоретичного осмислення та аналізу.

Ключові слова: судова влада, судочинство, суддя, рівень довіри. процеси євроінтеграції, реформування судової системи.

Прагнення людини до захищеності є її природнім правом, особливістю психіки, потребою, яка вимагає задоволення. Тому людство на протязі віків хоче відчувати себе захищеним, мріє про справедливе, неупереджене судочинство. На протязі століть існували різні моделі організації судової влади. Кожна держава мала свої, притаманні лише їй особливості судочинства, свій шлях становлення судової системи, що визначалось особливостями розвитку, історичними традиціями, суспільними відносинами та впливали на розвиток правосуддя.

Воєнний стан та пандемія в Україні вказали на недоліки у функціонуванні судової системи, актуалізували проблему відсутності дієвого електронного судочинства, недостатній рівень впровадження цифрових технологій у процес правосуддя, відсутність належної комунікаційної політики у судах. Окрім цих проблем головною є проблема недовіри до судової гілки, що свідчить про наявність корупційної складової у ній, неякісне судочинство, затягуванні процесуальних строків та інших проблемах.

Розбудова України та євро інтеграційні процеси вимагають від неї функціонування дієвою, стабільної судової системи. Про необхідність реформування тривалий час йде мова серед законодавців, громадян. У цьому

контексті заслуговує на увагу Стратегія розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки, яка ухвалена Указом Президента України, яка одним із напрямків реформування вбачає підвищення ефективності організації судової влади та інститутів правосуддя, зміцнення довіри до них суспільства, наголошує на низькому рівні суспільної довіри до органів судової влади.

Тому законодавець ставить перед усіма суб'єктами завдання зміцнення незалежності судової влади та підзвітності її суспільству, що є основоположними принципами функціонування судочинства в європейських державах.

На нашу думку, реформування судочинства неможливе без збільшення довіри населення до судової системи і діяльності суддів. Питання довіри не може бути однозначним. У кожній особистості свої критерії оцінки цієї категорії. Проте загальними мають бути оцінка роботи суду як важливої гілки влади, доступність судів, зручності у приміщенні, компетентність і гуманне відношення до учасників судочинства, неупередженість, відсутність «панібратства», повага до прав, свобод і гідності кожної особи.

Для підвищення рівня довіри населення до судової влади необхідно запроваджувати дієві механізми. Так судді мають бути доступними для сторін процесу, рішення мають прийматись прозоро, діяльність суддів має висвітлюватись у ЗМІ, поведінка суддів має бути бездоганною. Такі критерії діють у багатьох європейських країнах, зокрема Швеції, Чехії, Польщі, ФРН, Франції, тощо.

Ще одним із важливих чинників, що впливають на довіру до суду є їх відкритість для громадськості. Мова йде про активну взаємодію з громадськістю, розповсюдження інформації про судову систему, яка може бути корисною для підростаючого покоління. Відкритість суддів повинна забезпечуватись просвітницькою, інформативною, діяльністю, тісною взаємодією з громадськими організаціями та закладами вищої освіти. Постійний моніторинг громадської думки щодо діяльності судової системи є якісним показником її діяльності.

Ще одним надважливим показником довіри до судової влади є стабільність судового законодавства та власне усієї системи. Європейська комісія «За демократію через право» (Венеціанської комісії) у своєму висновку вказала, що «...Існує чіткий зв'язок між стабільністю судової системи та її незалежністю. Довіра до судової влади може зростати лише в рамках стабільної системи. Хоча судові реформи в Україні вважаються необхідними для підвищення довіри громадськості до органів судової системи, стійка інституційна нестабільність, коли реформи слідує за змінами політичної

влади, також може бути шкідливою для довіри суспільства до судової влади як незалежної та неупередженої інституції []». Проте стабільне законодавство – це досконале та дієве законодавство. І наразі Україна, враховуючи думки міжнародної спільноти намагається йти шляхом реформування та змін.

Висновок. Таким чином, основними напрямками щодо підвищення довіри до суду мають бути чіткі процедури добору суддів, їх перевірка на добросовісність, проведення заходів із актуальних проблем судочинства для молоді, проведення Днів відкритих дверей у судах, висвітлення актуальної інформації про діяльність судів, співпраця із закладами освіти для проведення спільних заходів із висвітлення актуальних проблем судового захисту прав і свобод людини та громадянина, висвітлення роботи суду у ЗМІ, комунікація із громадськістю, проведення тренінгів для громадськості щодо порядку звернення до суду, правильності складання та оформлення процесуальних документів. Тобто рівень підвищення довіри до суддів також буде стрияти підвищенню правової культури населення, що є вимогою реформування, а удосконалення системи правосуддя сприятиме утвердженню правопорядку, який ґрунтується на високому рівні правової культури, діяльності всіх суб'єктів суспільних відносин на засадах верховенства права та захисту прав і свобод людини, а в разі їх порушення – справедливого їх відновлення у розумні строки.

Список використаних джерел

1. Указ Президента України «Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки» від 11 червня 2021 року № 231/2021 <https://www.president.gov.ua/documents/2312021-39137>

2. Висновок Європейської комісії “За демократію через право” (Венеціанська комісія) «Щодо змін до законодавчих актів, які регулюють статус Верховного Суду та органів суддівського врядування від 6-7 грудня 2019 р. <https://www.echr.com.ua/document/visnovok-shhodo-zmin-do-zakonodavchix-aktiv-yaki-regulyuyut-status-verhovnogo-sudu-ta-organiv-suddivskogo-vryaduvannya/>

УДК 343.1

СИМАКОВА С.І., канд. юрид. наук,
доцент кафедри публічно-правових дисциплін
Білоцерківський національний аграрний університет

ЗМІСТ

Бровко Н. І. Підвищення рівня довіри до судової влади як основний напрям реформування судової системи в контексті розбудови України та євроінтеграції.....	3
Сімакова С. І. Здатність застосовувати знання з кримінально-процесуального права юристами у практичній діяльності.....	5
Малишко І. В. Міжнародна практика застосування інституту медіації.....	8
Бойко І. О. Роль нотаріусів у розбудові держави в умовах євроінтеграції.....	10
Сморода П. О. Запровадження платних камер у СІЗО як етап євроінтеграції України.....	12
Ярмолюк М. С. Роль адвокатів у розбудові держави в умовах євроінтеграції.....	14
Макарчук В. В. Роль юристів у реформуванні сектору національної безпеки і оборони як складової євроінтеграції України.....	16
Мельник Л. М. Ідеї української державності Андрія Шептицького у формуванні світоглядно-патріотичної та державницької позиції юристів.....	19
Шевченко Д. М. Культура-як консолідуючий чинник державотворення України.....	21
Сокиринська О. А. Поняття колективного покарання у міжнародному гуманітарному праві.....	24
Любченко О. О. Роль судової системи в розбудові української держави в умовах євроінтеграції.....	25
Міщенко Я. О. Роль і значення юристів в розбудові української держави в умовах євроінтеграції.....	27
Бастюченко Д. Є. Роль юристів в розбудові української держави європейського зразка.....	29
Линник Т. В. Концептуальні підходи до диференціації прав і свобод людини і громадянина.....	30
Дмитренко М. О., Кудря А. В. Конституційна скарга: досвід впровадження та проблемні питання.....	33
Ломакіна І. Ю. Проблема реалізації права на працю молоді під час воєнного стану в Україні.....	39
Терещук М. М. Корпоративна юриспруденція: умови євроінтеграції та роль юристів в цьому процесі.....	42
Пашенко В. В. Міжнародне співробітництво та дипломатія: аспекти співпраці з міжнародними партнерами та важливість дипломатичних зусиль у контексті євроінтеграції.....	44